

45-jarige vrouw met ileostoma na opheffen pouch in verband met recidiverende pouchitis en adhesies bij 'unclassified chronische colitis'

DIËTISTISCHE DIAGNOSE

45-jarige vrouw met sinds twintig jaar ileostoma na colectomie en opheffen pouch in verband met recidiverende pouchitis en adhesies bij 'unclassified chronische colitis' heeft sinds twee jaar invaliderende high output-stoma (2,5-3,5 l/dag) na advies van uroloog om twee liter water te drinken in verband met nefrolithiasis. Verkeert in goede voedingstoestand, heeft stabiel (licht stijgend) gewicht, geen tekenen van malabsorptie (geen deficiënties), een normale BMI, eetlust en geen klachten van dorst. Weet zich geen raad door het highoutput stoma, wat haar kwaliteit van leven negatief beïnvloedt. Laboratoriumonderzoek laat absoluut zouttekort zien (urine-natrium < 20 mmol/l en osmolariteit > 600 mOsm/l). Voedingsanamnese geeft voeding conform Richtlijnen goede voeding weer (energie, eiwit en andere conform behoefte), met minimale intake van 2 l water/thee per dag en gemiddelde zoutinname (geschat op 8-9 gram/d). Heeft niet eerder behandeling door diëtist gehad, maar staat open voor advies. Is positief ingesteld. Is gehuwd, werkt en is door ziekte (operaties) ongewild kinderloos.

BEHANDELDOELEN

- Verminderen ileostomaproductie tot 'leefbaar' niveau
- Normaliseren vocht- en elektrolytenbalans / huishouding (urine-natrium > 20 mmol/l, osmolariteit < 600 mOsm/l)
- Verbeteren kennis fysiologie maagdkanaal ten aanzien van vocht- en zouthuishouding na chirurgie.

DIEETADVIEZEN

- Hypotoon vochtbeperkt (500 cc/dag), maximaal 2000 cc vocht per dag
- Isotoon vochtverrijkt (ORS 1000 cc/dag = 5 zakjes), gelijkmatig over dag verspreid
- Natriumverrijkt (op geleide van waarden urine-natrium en osmolariteit)
- Energie, eiwit volgens behoefte

Daarnaast wordt er gestart met driemaal daags 1000 mg natriumchloride tabletten, die verder worden opgevoerd/afgebouwd op geleide van urine-natriumgehalten. De adviezen worden ondersteund door de folder Vocht en zoutadvies bij darmfalen (www.mdldietisten.nl/richtlijnen).¹

EVALUATIE

Na een maand is de stomaproductie drastisch gedaald naar 800-1200 ml/dag. De natrium en osmol in de urine en het serumnatrium zijn opnieuw bepaald (respectievelijk 129, 550 en 136) en genormaliseerd. Mevrouw is erg emotioneel over de bereikte resultaten, had dit graag twintig jaar eerder willen horen en toepassen; haar kwaliteit van leven is enorm

verbeterd. Mevrouw gaat aan de slag met zelf te maken ORS-recept (St Marks Ziekenhuis, Londen).¹

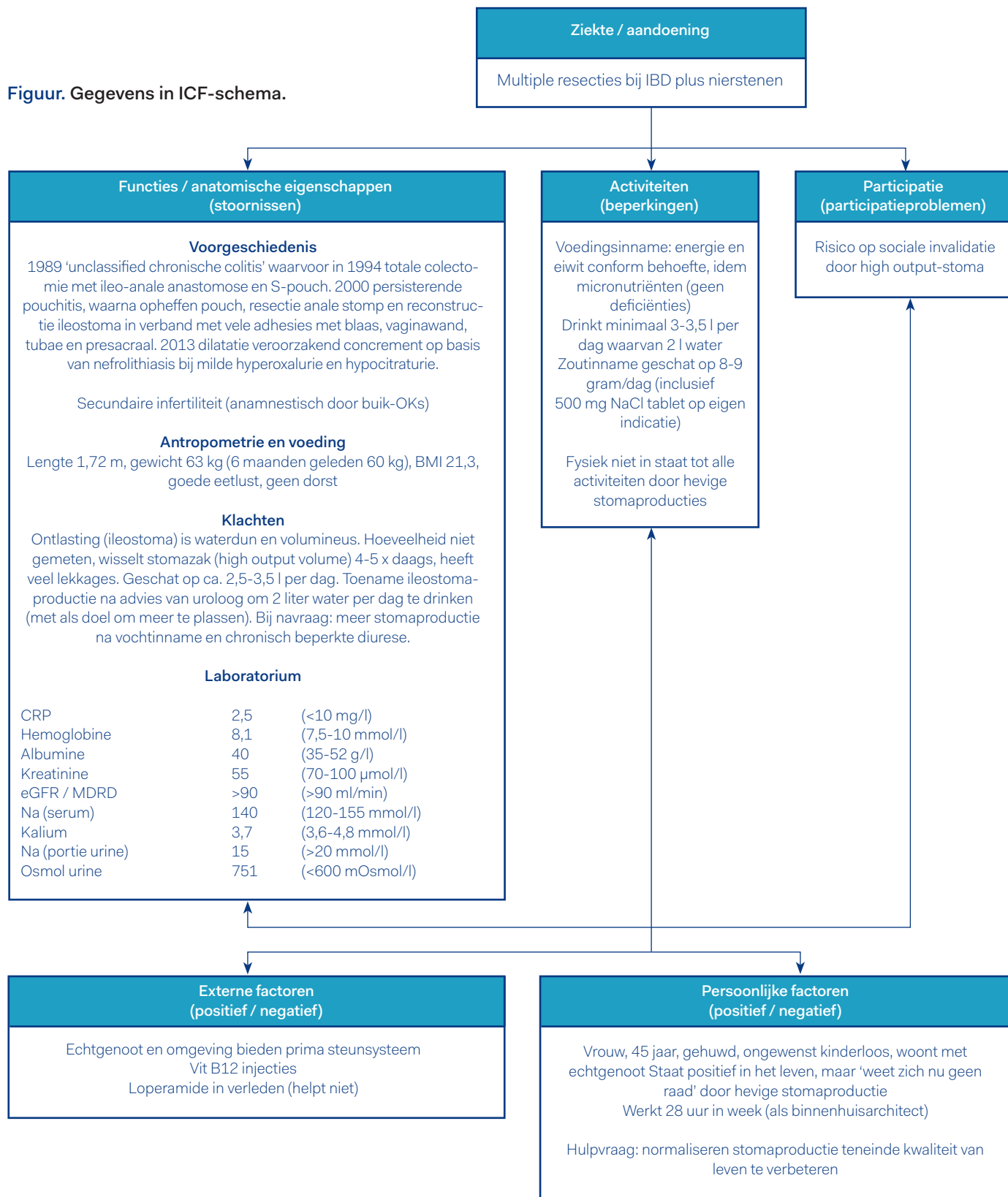
CONCLUSIE

Feitelijk leed mevrouw aan intestinale insufficiëntie van het type 'secretor', doordat met name de distale dunne darm (ileum) is geresceerd.² Dit deel van de darm absorbeert vocht en zouten. De proximale darm (jejunum) kan deze functie niet overnemen. Dit is onvoldoende onderkend. De behandelend MDL-arts beoordeelde de vocht/zoutstatus met het serumnatrium. Dit is geen goede maat voor een absoluut zouttekort als gevolg van gastro-intestinale verliezen. Daarbij werden de klachten erger door adviezen van de uroloog om royaal water (hypotone drank) te gebruiken, wat in dit geval een averechts effect heeft. Door de juiste vocht-, ORS- en zoutadviezen en de kennis van de patiënt hieromtrent te vergroten, is de vicieuze cirkel doorbroken, heeft de vocht- en zouthuishouding zich hersteld, is de stomaproductie genormaliseerd tot fysiologische hoeveelheid en is de kwaliteit van leven aanzienlijk verbeterd.

LEERPUNT

Een absoluut zouttekort is te diagnosticeren door de hoeveelheid natrium en de osmolariteit in een portie urine te bepalen. Op geleide hiervan kan NaCl gesuppleerd worden. De concentratie Na in het serum is geen geschikte maat voor absoluut zouttekort door darmfalen. In het vocht- en zoutadvies bij darmfalen van het Netwerk Diëtisten MDL staan de achtergronden en het advies uitgewerkt.

Figuur. Gegevens in ICF-schema.

AUTEUR

DR. IR. NICOLETTE WIERDSMA DIËTIST VU MEDISCH CENTRUM

CONTACT

N.WIERDSMA@VUMC.NL

LITERATUUR

- 1 Netwerk Dietisten MDL. Vocht- en zoutadvies bij darmfalen. 2015. Beschikbaar via: http://www.mdldietisten.nl/media-pool/144/1448111/data/Vocht_en_zoutadvies_bij_darmfalen_DEF_2015.pdf.
- 2 Pironi L, Arends J, Bozzetti F, et al. ESPEN guidelines on chronic intestinal failure in adults. Clin Nutr 2016;35(2):247-307.